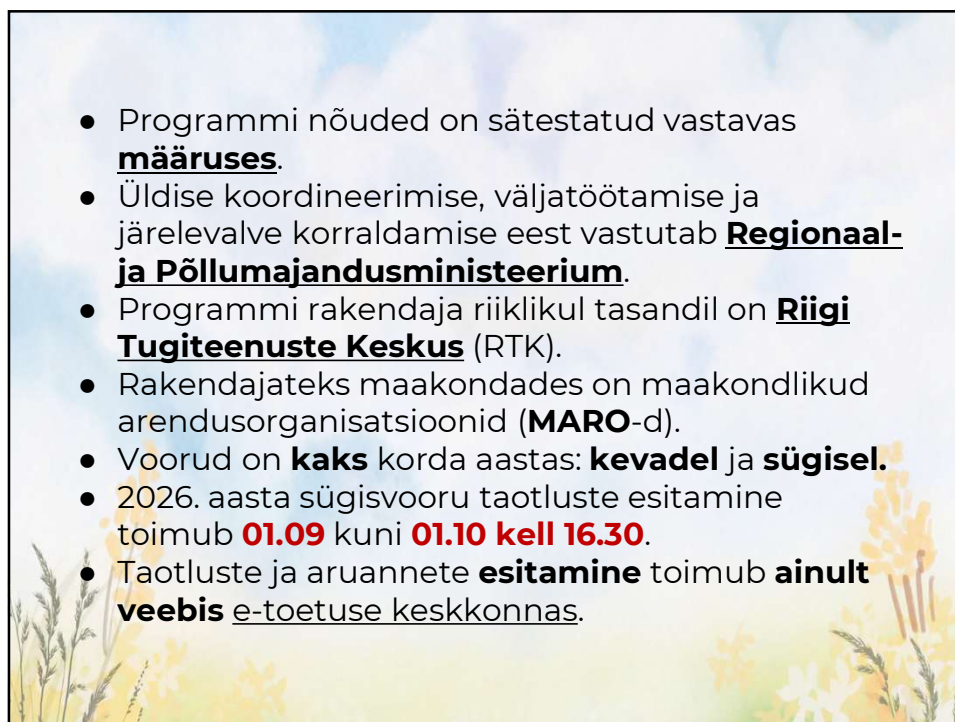

1

2

Maakondlikud nõustajad/menetlejad:

Harjumaa Omavalitsuste Liit, Maret Välja

Hiiumaa Arenduskeskus, Kaja Sõrmus

Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit, Alfred Alt

SA Järvamaa, Maile Kesküla

Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, Kersti Kurvits

SA Läänemaa, Maarja Läänesaar

Lääne-Viru Omavalitsuste Liit, Liisa Lotta Mumm

Pärnumaa Omavalitsuste Liit, Karoliine Aus

Põlvamaa Omavalitsuste Liit, Eve Neemsalu

Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, Age Tekku

Saaremaa Vallavalitsus, Hanna Saar

Tartumaa Omavalitsuste Liit, Heili Uuk

Valgamaa Arenguagentuur, Aet Arula-Piir

Viljandimaa Omavalitsuste Liit, Krista Ojamäe

Võrumaa Arenduskeskus, Kaire Trumm

3

PROGRAMMI EESMÄRK

**on tugevate ja omaalgatusel põhinevate
kogukondade tekkimine ja püsimine.**

- Sihtgrupp ja kasusaajad: kohaliku kogukonna liikmed.
- Kogukond on kaasatud tegevuste elluviimisesse.
- Investeeringuobjektid on avalikus kasutuses ja kogukonna liikmetele kättesaadavad.

KOP ei rahasta ühingu tegevusi, ürituste toimumist või lihtsalt asjade ostmist, vaid meetme eesmärgile vastava tulemuse saavutamist.

Oluline on kogukonna vajadus, algatus ja kaasamine.

4

KOP mõistes on kogukond

kindlas **piirkonnas** elav, **ühist** toimekeskkonda jagav ja teatud sotsiaalsete suhete võrgustikuga seotud inimeste **rühm** ehk ühe piirkonna elanikud, kes:

- kasutavad samu teenuseid;
- viibivad ühises infoväljas;
- korraldavad ühiselt kogukonnaliikmetele vajalikke ettevõtmisi.

5

Kogukonnaks ei loeta

- vaid **kitsa** huviala esindajaid või maailmavaate, elukutse, soo, ea või muu ühise tunnuse alusel loodud isikute gruppi;
- või gruppi, mille tegevused ja kooskäimise kohad **ei ole avatud** või mille tegevus ja eesmärgid **ei ole suunatud laiemale avalikkusele** kui oma liikmeskond.

6

Meetmed

“Kogukonna areng”

panustab kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja tõhusama koostöö tekkesse.

“Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine”

panustab kogukonnale vajalike ja selle liikmete ühistegevust soodustavate **avalikus kasutuses** olevate objektide rajamisse ja arendamisse ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse.

7

Toetus ja omafinantseering

- Maksimaalsed toetussummad:
 - “**Kogukonna areng**” **2500** eurot;
 - “**Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine**” **4000** eurot.
- **Toetussumma** määr saab olla kuni **90%** projekti **abikõlblikest kuludest**.
- **Omafinantseeringu** minimaalne määr on **10%** projekti **abikõlblikest** ainult **rahalistest kuludest**.

8

Meetmete väljundnäitajad

“Kogukonna areng”:

- läbi viidud **ürituste** või **tegevuste arv** (koolitused, infopäevad, külapäevad, koduleheküljed, infotrükised jm);
- tegevustes ja üritustel (koolitused, infopäevad, külapäevad jm) otseselt **osalenute arv**.

“Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine”:

- rajatud või korrastatud avalikus kasutuses olevate **objektide arv**;
- toetatud kogukonnateenuste **arv**.

9

Kogukonnateenus

on kogukonna **liikmetelt** kogukonna **liikmetele** pakutav teenus, mis lähtub kogukonna vajadustest.

- Teenuse pakkuja on ka ise kogukonna liige.
- Kogukonnateenuse eesmärk **ei ole kasumi teenimine**, kuid tasu võtmine teenuskulude katteks on põhjendatud.
- Kogukonnateenuse **vajalikkus** peab olema taotluses selgitatud.

10

Projekti väljundnäitajad

- Projektiga seotud näitajate realistlikud **sihtväärtused sisestab taotleja** vastavalt oma projektile.
- Väljundnäitajad ja sihtväärtused on projekti **mõju hindamise** üheks aluseks ning nende saavutamist **kontrollitakse** esitatud **aruande** põhjal.
- Toetus võidakse (osaliselt) **tagasi nõuda**, kui näitajad või nende sihtväärtused jäävad **saavutamata** või saavutatakse osaliselt.

11

Toetuse taotleja

- **Mittetulundusühing**, milles ei osale liikmena kohaliku omavalitsuse üksus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole.
- **Sihtasutus**, mis ei ole asutatud kohaliku omavalitsuse üksuse ega riigi osalusel ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole.

12

Toetuse taotleja

- Tegutseb **avalikes huvides** ning taotleja eesmärgid ja tegevused on suunatud avalikkusele, sh taotleja peab oma tegevusest teavitama avalikkust.
- Tegutseb oma liikmes- või töötajaskonnast **laiema sihtgrupi** heaks, välja arvatud erivajadustega inimeste heaks tegutsevad ühendused (projekt peab KOP-i eesmärki täitma).
- Tegutseb piirkondlikult **küla, aleviku, alevi, valla, linna** või **asumi** kogukonna huvides.

13

Toetuse taotleja - **erandid**

- **Tallinna** linna puhul saavad taotlejaks olla ainult **linnasisese asumis kogukonna huvides tegutsevad ühendused**.
- **Koguduste** puhul saavad taotlejaks olla kogudused, mis tegutsevad põhikirja järgi koguduse liikmetest **laiema sihtgrupi** huvides.
- **Küla-, aleviku- ning asumiseltside poolt asutatud omavalitsuse piire ületavad ühendused**, mille tegevuse sihtrühmaks on kogu vastava küla/alevi/asumi elanikkond ning eesmärgiks vastava küla/alevi/asumi piirkonna elu- ja sotsiaalse keskkonna parandamine.

14

Taotlejaks ei saa olla

- äriühingud, ettevõtjate liidud, ametiühingud;
- ameti-, kutse- ja erialaliidud, mis koondavad ühe ameti, kutse või eriala inimesi, edendavad nende erialaoskusi või kaitsevad nende huve;
- korteri-, suvila-, aiandus-, garaaži- jmt ühistud;
- ühendused, kui nende **registrijärgne asukoht** on **teises** kohaliku omavalitsuse **üksuses** kui projekti **sihtgrupp**;
- ühendused, mille tegevuse peamised **eesmärgid** ja peamine **sihtgrupp** või projekti sihtgrupp **ületavad** ühe kohaliku omavalitsuse **piire**, välja arvatud määruses nimetatud erandid.

15

Nõuded taotlejale

- Hiljemalt taotluse esitamise tähtaja seisuga peab taotlejal olema esitatud **majandusaasta aruanne**, kui selleks on tekkinud seadusest tulenev kohustus.
- **Ehitusinvesteeringute** puhul peab taotleja olema investeeringuobjekti **omanik** või tal peab olema selle objekti **kasutusõigus** ja avaliku kasutuse **leping** vähemalt **kolmeks aastaks** arvates projekti lõppemisest.
- Taotleja peab tagama investeeringute ja soetuste puhul nende **säilimise** ja edasise **avaliku kasutuse** ning töökorras hoidmise vähemalt **kolme aasta** jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest arvates.
- Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude **võlga**, mis on suurem kui 100 eurot või varasematest taotlusvoorudest tähtjaks esitamata aruandeid.
- Taotleja suhtes ei ole algatatud pankroti- või likvideerimismenetlust.

16

Taotlus koosneb

- **taotlusvormist**, mis sisaldab ka detailset **eelarvet** tegevuste lõikes;
- **volikirjast**, kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volikirja alusel;
- **ehitusinvesteeringute** puhul (ehitus, renoveerimine, remont vms) on kohustuslikud lisad:
 - objekti omandi- või **kasutusõigust tõendava dokumendi** koopia;
 - objekti **avaliku kasutuse lepingu** koopia, kui objekt ei ole taotleja omandis;
 - kohaliku omavalitsuse kirjalik **kinnitus** selle kohta, kas ja millist kooskõlastust või luba see ehitusinvesteering vajab (või ei vaja).

17

Abikõlblikkuse periood

- Taotlusvooru **abikõlblikkuse** periood kestab **12 kuud** alates taotluste esitamise tähtajast ehk **sügisvoorus 01.10.2026 kuni 01.10.2027.**
- Projekti **tegevused viiakse ellu** ja **kulud** on **tekkinud** ning **tasutud abikõlblikkuse perioodil.**
- **Aruande võib** esitada **varem**, kui projekt viiakse ellu kiiremini.
- Erandjuhuna saab abikõlblikkuse perioodi pikendada kuni 6 kuu võrra eelkõige toetuse saajast mitteoleneval põhjusel riiklikul või kohalikul tasandil kehtestatud eriolukorra või piirangute tõttu, mis teevad võimatuks projekti elluviimise planeeritud ajal.

18

Abikõlblike kulude üldtingimused

- Kulud peavad olema projekti tegevustega otseselt **seotud**, **põhjendatud** ja **vajalikud** projekti elluviimiseks.
- Kulud on **tekkinud** ja kuludokumentide alusel **tasutud** taotlusvooru **abikõlblikkuse perioodi jooksul**.
- Kõik projektiga seotud kulud peavad olema **tasutud toetuse saaja arvelduskontolt**.
- Kulud peavad olema **tõendatavad** algdokumentidega (arved, lepingud) ja nende tasumine pangakonto **väljavõttega**.
- Kulud peavad olema raamatupidamises selgelt **eristatavad** teistest ühingu kuludest.
- Üle **1000 euro** maksvate tellitud tööde, teenuste ja vara soetamise puhul tuleb taotluse eelarves kirjeldada **kahe võrreldava hinnapäringu** tulemused ja valiku **põhjendused**.

19

Mitteabikõlblikud kulud

- Kulud, mis ei vasta abikõlblike kulude üldtingimustele.
- Kulud, mis on tehtud toetuse saaja ja temaga seotud **isikute** huvide **konflikti** olukorras (v.a juhul kui toetuse saaja on esitanud ühingu üldkoosoleku protokollis tehinguga nõustumise kohta).
- Projekti elluviimise seisukohast muud põhjendamatud ja ebaolulised kulud (alkoholi- ja tubakatoodete kulud, panga ülekande- ja hooldustasud, kindlustamiskulud, intressid, viivised, trahvid jne).
- Kulud projekti raamatupidamisele.

20

Mitteabikõlblikud kulud

- Projektijuhtimise kulud sisseostetud teenusena teiselt juriidiliselt isikult ja FIE-lt.
- Esinduskulud, **meened, auhinnad ja kingitused**.
- Amortisatsioonikulud.
- Organisatsioonide liikmemaksud.
- Riiklikud maksud ja lõivud, mis on riigi poolt taotlejale tagastatavad (näiteks **käibemaks**, kui MTÜ on käibemaksukohuslane).
- Kulud, mis ei ole projekti tegevustega otseselt seotud, sh toetuse saaja igapäevased haldus-, transpordi-, sidevahendite-, majandamis- ja kontorikulud.

21

Meetme “Kogukonna areng” mitteabikõlblikud kulud

- Hoonete, rajatiste ja ruumide **ehitus-, rekonstrueerimis- ja remonttööde** kulud.
- Üle **100 euro** maksvate **seadmete** soetamine (sh tööriistad, masinad, elektroonilised seadmed jms), mille eeldatav kasutusiga on oluliselt pikem kui projekti elluviimise periood ja mida on võimalik projekti tegevusteks rentida või laenata.
- Kulud **toiduainetele** ja **toitlustusele**, mis **ületavad 10% projekti abikõlblikest kuludest**.

22

Meetme „Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine“ mitteabikõlblikud kulud

- **Koolituste** ja **ürituste** korraldamise kulud, sh kulud infopäevadele, külapäevadele ja muule sellisele.
- Investeeringute ja ostude kasutusele võtmisega seotud teenuste (transpordi- ja ehitusteenused, seadmete paigaldamine jms) kulud, mis on tehtud **eraisikute** poolt (tasutud lepingute alusel).
- Kulud **toiduainetele** ja **toitlustusele**.

23

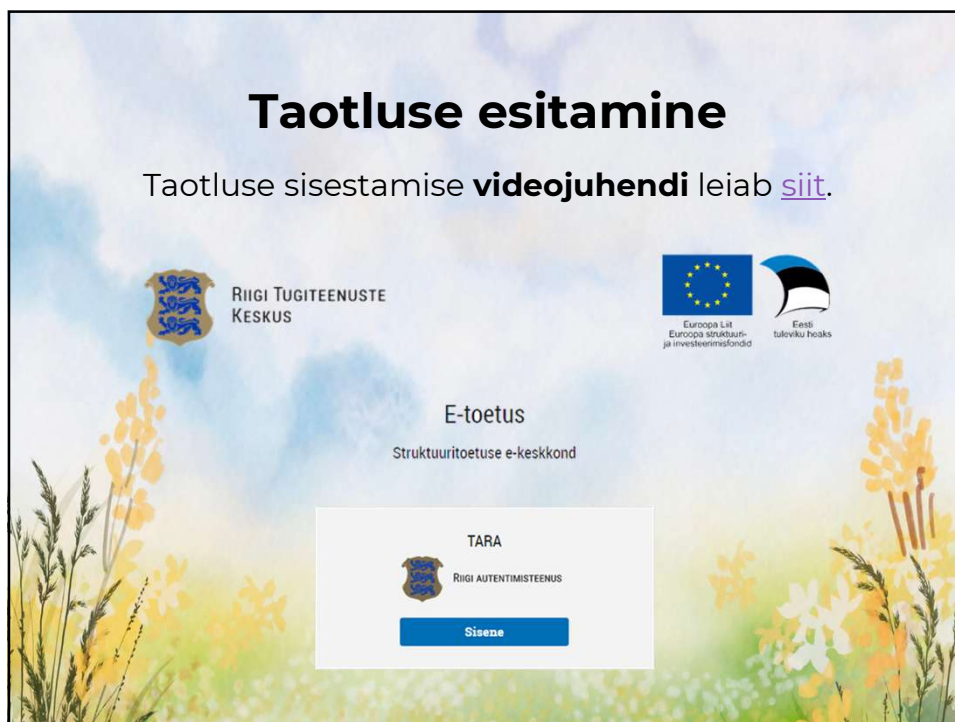
Taotluse esitamine

Taotluse koos vajalike lisadega **esitab** taotleja **seaduslik esindaja digitaalselt allkirjastatult e-toetuse keskkonnas** <https://etoetus.rtk.ee> hiljemalt **01.10.2026 kell 16.30**.

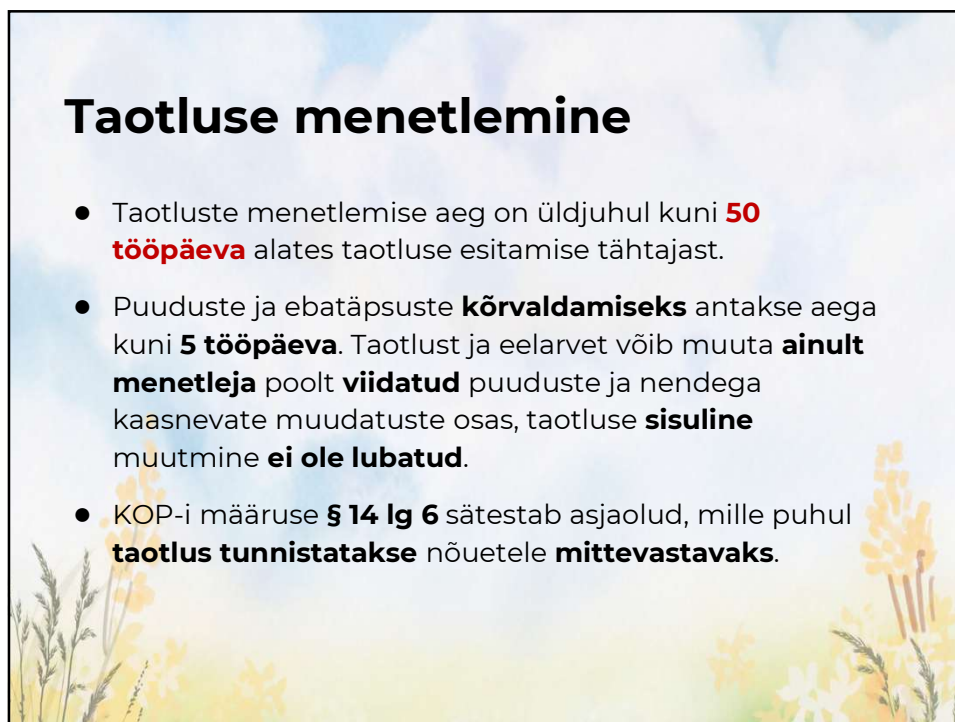
Taotlusi saab **esitada** kogu taotlusvoorud avatud oleku ajal ehk **01.09-01.10 kella 16.30-ni**.

Taotlusvoorus võib taotleja esitada kuni **kaks** taotlust ehk ühe taotluse kummassegi meetmesse.

24

25

26

Taotluste hindamine

Taotlusi hindab **viieliikmeline hindamiskomisjon**.

Hindamiskriteeriumid:

- **projekti** tegevuste eesmärgi **vastavus programmi eesmärgile** ja mõju kogukonna elujõulisuse tugevnemisele (osakaal 30%);
- projekti **vajalikkus kogukonna** jaoks ja kogukonnaliikmete **kaasatus** projekti elluviimisesse (20%);
- projekti **tegevuste põhjendatus**, tegevuste **vajalikkus** kavandatud tulemuse saavutamiseks ja projekti tulemuste **jätkusuutlikkus** (25%);
- projekti **eelarve põhjendatus** ja **kuluefektiivsus** (25%).

27

Taotluste hindamine

- Hindamisskaala on vahemikus **0-4** punkti.
- Hinnang taotlusele on **positiivne**, kui hinnete kaalutud keskmine on vähemalt **2,5 punkti**.
- Taotluste **pingerida** moodustatakse mõlema meetme taotluste kohta ühiselt.
- Komisjoni ettepaneku alusel teeb MARO otsuse taotluse **rahuldamise, osalise rahuldamise** või **rahuldamata jätmise** kohta. **Otsus** saadetakse taotlejale **e-toetuse keskkonna** kaudu.
- **Rahuldatud** taotluste **nimekiri avaldatakse** MARO veebilehel.
- Toetus makstakse välja 10 tööpäeva jooksul otsuse tegemisest.

28

Kokkuvõtteks

- **Kogukonna arengu** meetme kaudu toetatakse kõiki nn “**pehmeid tegevusi**”, mis tugevdavad kogukonda, sh võib soetada tegevuste elluviimiseks vajalikke vahendeid ja materjale.
- **Investeeringute** ja kogukonnateenuste arendamise meetme kaudu toetatakse **investeeringuid** ja investeeringute kasutuselevõtuks otseselt vajalikke sisseostetavaid teenuseid ainult juriidilistelt isikutelt.
- Mõlema meetme jaoks on **eraldi taotlusvormid**.
- **Kaks taotlust** võib taotleja esitada juhul, kui need on **erinevates meetmetes**.

29

Kokkuvõtteks

- Taotlused tuleb esitada **e-toetuse keskkonnas** hiljemalt ettenähtud kuupäevaks ja kellaajaks - **01.10 kell 16.30**.
- Taotluse **allkirjastaja** peab olema **registrijärgne juhatuse liige**. Kui allkiri antakse **volikirja** alusel, tuleb taotlusele lisada volikiri.
- **Asumipõhisuse nõue** kehtib ainult **Tallinnas**.
- **Omafinantseering** peab olema **rahaline**.
- **Sularahamaksed ei ole lubatud**.

30

Projekti elluviimine ja aruandlus

Mida jälgida kogu projekti kestel?

- Tegevuse aluseks projekti elluviimisel on toetuse eraldamise otsus, projekt ise ja programmi määrus.
- Projekti **tegevusi** ja **makseid** tohib teha ainult projekti **abikõlblikkuse perioodil** ehk voo alguskuupäevast kuni lõppkuupäevani **01.10.2026-01.10.2027**.
- **Viimane lubatud ülekannete** kuupäev on **01.10.2027**.
- **Aruanne** tuleb **esitada** hiljemalt **01.11.2027**.
- Projekt tuleb ellu viia **vastavalt** esitatud **taotlusele** ja kavandatud **tulemusi saavutades**.

31

Muudatused

- Projekti elluviimise muudatused tuleb kooskõlastada vähemalt **10 tööpäeva** enne **abikõlblikkuse perioodi lõppu** MARO-le e-toetuse keskkonnas kirjaga esitatud **muudatustaotlusega**.
- Projekti **eesmärgi, väljundnäitajaid** ega nende **sihttasemeid ei tohi muuta**.
- Kuludevahelisi muudatusi võib teha ilma nõusolekut taotlemata ainult nende kulude osas, mis on eelarves olemas ja projekti kvaliteet ei kannata.
- Pikendamist saab taotleda kuni 6 kuu võrra erandkorras eelkõige toetuse saajast mitteoleneval põhjusel.

32

Dokumendid

- **Projekti kulud** ja neid kajastavad kulu- ja maksed **dokumendid** peavad olema raamatupidamises selgelt **eristatavad** ühingu muudest kuludest ja dokumentidest.
- **Sularahamaksed ei ole lubatud**, kõik arveldused tehakse toetuse saaja kontolt.
- Sõlmitud **lepingud** täidetakse nõuetekohaselt. Lepingul peab olema:
 - o number ja kuupäev;
 - o poolte andmed (eraisikul ka isikukood);
 - o kokkulepitud tasu, kuidas makstakse ja mille eest;
 - o poolte allkirjad.
- Kui on nõutud, siis ka ehitus- ja kasutusteatis või ehitus- ja kasutusluba (esitatakse koos aruandega).

33

Tasub tähele panna!

- Projektiga soetatud või loodud **vara säilimine ja avalik kasutus** peab olema tagatud **vähemalt 3 aastat** projekti lõppkuupäevast (kuni 01.10.2030).
- **Dokumentatsiooni** peab **säilitama 7 aastat** taotluse rahuldamise otsusest.
- MARO-I on õigus teostada **kohapealset järelkontrolli** projektiga seotud dokumentide, seadmete, materjalide, teostatud tööde jm vara osas. Toetuse saaja on kohustatud võimaldama kontrolli läbiviijal eelnimetatuga kohapeal tutvuda.

34

Avalikkuse teavitamine

Toetuse kasutamisest ja **projekti tulemustest** peab toetuse **saaja teavitama avalikkust** kas oma **veebilehel**, mõnes avalikus **sotsiaalmeedia kanalis** või **kohalikus ajalehes**.

Lisaks tuleb projekti üritustel, koolitustel, erinevatel infomaterjalidel sh digitaalsetel, dokumentidel, trükistel, renoveeritud või korrastatud objektidel ja muudel juhtudel kasutada **viidet “Projekti on rahastatud kohaliku omaalgatuse programmist”**.

35

Avalikkuse teavitamine

KOP-i **sümboolika** kasutamine ei ole veel kohustuslik, ent mugav võimalus KOP-i toetuse kasutamisest visuaalselt teavitada.

KOHALIKU
OMAALGATUSE
PROGRAMM

36

Toetuse tagasimaksmine

MARO-l on õigus nõuda **toetus osaliselt** või **täielikult tagasi**, kui:

- on **rikutud** KOP-i määruse või teiste õigusaktide tingimusi või rahastamisotsuse nõudeid;
- projekti väljundnäitajad on saavutatud **osaliselt** või on **saavutamata**;
- on tehtud **mitteabikõlblikke** kulusid;
- on esitatud **valeandmeid**;
- **kasutamata** toetussumma on **suurem kui 100** eurot.

NB! Toetuse saaja kohustub kandma kõik kulud, mis tekivad projekti kallinemisel.

37

KOHALIKU
OMAALGATUSE
PROGRAMM

KOGUKOND
ON OLULINE

Täname kaasa mõtlemast
ja soovime edukat taotlemist!

Ida-Virumaa
Omavalitsuste Liit

Hiiumaa Arenduskeskus

SIHTASUTUS
JÄRVAMAA

Jõgevamaa
Arendus- ja Ettevõtluskeskus

Põlvamaa
Omavalitsuste Liit

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Raplamaa Omavalitsuste Liit
Association of Local Authorities of Rapla County

LÄÄNE-VIRU
OMAAVALITSUSTE LIIT

PÄRNUMAA OMAVALITSUSTE LIIT
ASSOCIATION OF LOCAL AUTHORITIES OF PÄRNÄ COUNTY

Tartumaa
Omavalitsuste Liit

Valgamaa Arenguagentuur

VILJANDIMAA
OMAAVALITSUSTE LIIT

Saaremaa vald

Võrumaa
ARENDUSKESKUS

38